

11.07.2025 Białystok

Dr hab. Katarzyna Siergiej
Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie
Filia w Białymstoku

RECENZJA

dorobku artystycznego i działalności pedagogicznej dr Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz w związku z postępowaniem o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki filmowe i teatralne.

Akademia Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie powiadomiła mnie o wszczęciu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Agnieszce Przepiórskiej-Frankiewicz w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki filmowe i teatralne w dniu 3 marca 2025 r., a także o wyznaczeniu mnie jako recenzentki przez Radę Doskonałości Naukowej. Rozpoczęcie pracy zostało opóźnione ze względu na rezygnację jednej z recenzentek i proces powołania kolejnego recenzenta z ramienia RDN.

Do zlecenia została dołączona dokumentacja:

1. Wniosek o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego
 2. Uchwała nr 3/V/2025 Rady Dyscypliny AST im. Stanisława Wyspiańskiego z dnia 12 maja 2025 w sprawie powołania komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitacyjnego
 3. Dokumenty potwierdzające zmianę składu komisji
- oraz
3. Kopia dyplomu doktorskiego habilitantki
 4. Dane wnioskodawcy
 5. Autoreferat
 6. Wykaz osiągnięć artystycznych i naukowych
 7. Nagrania spektakli *Ocalone* w reżyserii Mai Kleczewskiej i *W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej* w reżyserii Anny Gryszkówny oraz fragmenty spektakli: *Wesele* w reżyserii Mai Kleczewskiej oraz *Proszę Państwa, Wyspiański umiera* w reżyserii Agaty Dudy-Gracz stanowiące podstawę postępowania.

SYLWETKA ARTYSTKI

Agnieszka Przepiórska-Frankiewicz to absolwentka Wydziału Aktorskiego Państwowej Wyższej Szkoły Sztuki Teatralnej i Filmowej w Sankt Petersburgu. 5 czerwca 2023 uzyskała stopień doktora sztuki na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej zatytułowanej „Monodramy biografie. Analiza własnej drogi twórczej przy realizacji spektakli *Tato nie wraca*, *Ginczanka. Przepis na prostotę życia i Simona K. Wołająca na puszczy* przygotowanej pod opieką promotorską dr hab. Beaty Guczalskiej, a nadany uchwałą senatu AST w Krakowie. Od października 2023 roku Habilitantka pracuje na stanowisku adiunktki w Akademii Sztuk Teatralnych na Wydziale Teatru Tańca w Bytomiu. To twórczyni związana obecnie z Teatrem im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Zanim jednak przyjęła etat w teatrze instytucjonalnym realizowała własne projekty, które z niezwykłą skutecznością eksploruje do dziś w swojej konsekwentnej i niebywale kreatywnej zawodowej drodze. Monodramy to jej autorski podpis.

DROGA ZAWODOWA PO UZYSKANIU STOPNIA DOKTORA

Dorobek artystyczny Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz po uzyskaniu stopnia doktora to przede wszystkim coraz bardziej świadomy i autonomiczny rozwój artystyczny. Jej wybory zawodowe zaowocowały istotnymi działaniami twórczymi, które łączą pracę w teatrze instytucjonalnym z niezależnymi działaniami artystycznymi. Artystka zrealizowała i zagrała w takich spektaklach jak *W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej*, *Szyborska. Kropki, przecinki, papierosy*, *Nazywam się Anna Walentynowicz* w reżyserii Anny Gryszkówny, *Proszę państwa*, *Wyspiański umiera* w reżyserii Agaty Dudy-Gracz, *Wesele* i *Ocalone* w reżyserii Mai Kleczewskiej. Cztery z sześciu spektakli zostały przez panią Agnieszkę Przepiórską-Frankiewicz zgłoszone w postępowaniu habilitacyjnym. Każda rola ukazuje inny charakter spotkania z reżyserkami i inny charakter pracy wskazujący na bardzo świadomie budowaną drogę artystycznego rozwoju. Dwa ze zgłoszonych tytułów miały swą premierę w krakowskim Teatrze im. Juliusza Słowackiego, gdzie została zapewne obsadzona zgodnie z wizją reżyserów przedstawień. Jednak w moim przekonaniu doświadczenie zawodowe pozwoliło Habilitantce tak pokierować pracą nad opisanymi rolami, by pozostały one w zgodzie z filozofią pracy artystki, jak i założeniami koncepcyjnymi twórczyni poszczególnych realizacji. Pozostałe dwa przedstawienia powstały w Domu Spotkań z Historią w Warszawie, gdzie Habilitantka miała zapewne większy wpływ zarówno na wszystkie składowe spektakli, jak i ich finalny kształt. Oba te miejsca zdają się być jednak dla pani Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz wyjątkowo ważne i rozwijające. Oba zdaje się traktować jak własne artystyczne domy. Krakowski teatr to ogromna nowoczesna

scena teatralna wykorzystująca wszystkie technologiczne możliwości, by wesprzeć pracę twórców. Dom Spotkań z Historią to zaledwie mała salka, bez technicznego zaplecza. W obu miejscach bezsprzecznie powstaje ważny teatr. Habilitantka oprócz pracy teatralnej realizuje się również w filmie i telewizji. Świadczą o tym role w spektaklach telewizyjnych, takich jak *Sandwichman*, serialach – *Pati*, *Mój agent*, *Szadź*, *Czarne stokrotki* czy filmach – *Imago*. Monodram *W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej* został również zrealizowany w Teatrze Telewizji.

Za swoją pracę Habilitantka była wielokrotnie nagradzana. W roku 2023 otrzymała Nagrodę im. Aleksandra Zelwerowicza – za wkład w rozwój monodramu biograficznego, za rolę Barbary Sadowskiej – *W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej*. W tym samym roku otrzymała m.in. nagrody za najlepszą kreację aktorską na Festiwalu Teatrów Jednego Aktora w Toruniu oraz nagrodę im. Stanisława Wyspiańskiego za *Dziady* (dla zespołu twórczego). W roku 2023 znalazła się na liście 100 Najbardziej Wpływowych Kobiet 2023 roku „Forbes Women Polska” oraz otrzymała nominację do tytułu Superbohaterki „Wysokich Obcasów”. Rok 2024 przyniósł jej wyróżnienie na Festiwalu Sztuki Aktorskiej Teatropolis – za monodram *W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej*.

Pani Agnieszka Przepiórska-Frankiewicz prowadzi również warsztaty aktorskie, najczęściej stanowiące uzupełnienie festiwalu (Horyniec Art Festiwal, Tyski Festiwal Monodramu MoTYF). Jest trenerką występów publicznych i regulacji stresu. Jest pomysłodawczynią i kuratorką Festiwalu Carpe Diem w Czarnolesie oraz współkierowniczką konferencji naukowej mono/duo/eko w Ast Bytom 2024. Jest pomysłodawczynią Festiwalu Bohaterek w Warszawie w Domu Spotkań z Historią oraz przewodniczącą jury na Festiwalu Arcydzieł w Rzeszowie. Na mapie teatralnej Polski można też znaleźć festiwale dedykowane Jej twórczości lub opierające swój program na Jej monodramach – Festiwal SOLO INACZEJ organizowany w Mazowieckim Instytucie Kultury, Warszawski Tydzień Kobiet, Horyniec Festiwal czy Festiwal Mała Czarna w Bielsko-Białej, gdzie prezentowane były monodramy Habilitantki.

PRACA DYDAKTYCZNA

Od roku 2022 pani Agnieszka Przepiórska-Frankiewicz pracuje na stanowisku adiunktki w Akademii Sztuk Teatralnych na Wydziale Teatru Tańca w Bytomiu, gdzie rozwija własną metodę nauczania aktorstwa Act&Flow łączącą techniki medytacyjne z procesem budowania roli. Podstawą pracy tą metodą jest analiza własnych mechanizmów emocjonalnych, fizycznych i mentalnych, nazwanie własnych ograniczeń i potencjałów i świadome wykorzystanie ich w pracy scenicznej. Zdaniem Habilitantki *[a]ktor, który zna swoje ograniczenia, nawyki i*

potencjał, może świadomie wykorzystywać swoje zasoby w procesie twórczym, eliminując jednocześnie mechanizmy ograniczające kreatywność. (...) Kluczowe jest również nauczanie się zarządzania własnymi emocjami, aby osoba studiująca aktorstwo potrafiła świadomie rozdzielać i łączyć swoje uczucia z potrzebami postaci.

Pani Agnieszka Przepiórska-Frankiewicz nieustannie podnosi swoje kwalifikacje w przestrzeni dydaktyki, a w pracy nad kolejnymi rolami szuka nowych narzędzi, które może wykorzystać w pracy ze studentami. Podjęła również studia podyplomowe w zakresie komunikacji opartej na empatii w Instytucie Polingwalnym, gdzie analizuje zjawisko komunikacji empatycznej opierającej się na czterech krokach: obserwacji, myślach, uczuciach i potrzebach. Sprawdzoną we własnej pracy metodę, dostosowaną do własnych potrzeb czy raczej potrzeb roli, przekazuje studentom aktorstwa. Jej zawodowe doświadczenia umożliwiają autentyczną komunikację z młodymi ludźmi na Wydziale Teatru Tańca w Bytomiu.

Ważny temat, o którym Habilitantka wspomina w autoreferacie, to wyzwania dotyczące budowania odporności psychicznej osób studiujących. Jestem przekonana, że każdy pedagog pracujący obecnie z młodymi ludźmi zmaga się z podobnymi wyzwaniami. Habilitantka relatywnie niedawno rozpoczęła pracę na uczelni, ma zatem świeże spojrzenie i niezaburzony obraz stanu rzeczywistego. I od razu wprowadza własne metody, sprawdza je i weryfikuje dostosowując do indywidualnych potrzeb studentów. Stosuje techniki relaksacyjne, pracuje z oddechem, wzmacnia procesy mające na celu zrozumienie emocji i szuka balansu pomiędzy głębokim doświadczaniem emocji potrzebnych do stworzenia roli a bezpiecznym ich uwalnianiem po zakończeniu pracy scenicznej. W obecnych czasach takie podejście wydaje się oczywistą drogą rozwoju każdego pedagoga, który, nie dysponując gotowymi rozwiązaniami, wiedzą czy odpowiednimi kompetencjami towarzyszy studentom w pracy scenicznej, w której nie można pominąć aspektu, jakim jest higiena pracy.

AUTOREFERAT

Autoreferat pani Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz jest niezwykle interesującym osobistym opisem okresu najintensywniejszych zmian w jej zawodowej karierze, który nastąpił po obronie pracy doktorskiej podczas dwóch sezonów teatralnych 2023/24 i 2024/25. Habilitantka analizuje dotychczasowe osiągnięcia artystyczne, wyciąga wnioski, by świadomie zaplanować dalsze zawodowe kroki swojej kariery zawodowej. Rozlicza niejako przeszłość, by z determinacją ruszyć naprzód. Praca doktorska pozwoliła jej na wyznaczenie własnego miejsca w teatrze. Zaraz po doktoracie zaczyna szukać kolejnych wyzwań. To okres, który z pewnością można określić jako czas ugruntowania

artystycznych celów oraz świadomy wybór treści, o których Habilitantka chce mówić ze sceny. To moment, w którym artystka zaczyna postrzegać aktorstwo jako sposób na „rozmowę z widzem” i chce z nim mówić o rzeczach ważnych, przypominać o wartościach i ważnych ideach. *Obecnie teatr stał się dla mnie przede wszystkim sposobem komunikowania się ze światem i jego rozpoznawania. Poprzez sztukę nie tylko wyrażam idee, ale również odczytuję świat wokół – jego napięcia, przemiany i zmiany ciężkości.*

Podczas dwóch sezonów teatralnych Habilitantka łączy ze sobą pracę nad własnymi projektami teatralnymi z pracą w teatrze instytucjonalnym. I tak oto, powstaje kolejny monodram: *W maju się nie umiera. Historia Barbary Sadowskiej* w reżyserii Anny Gryszkówny. Zaraz później spotyka się w pracy twórczej z Agatą Dudą-Gracz w wieloobsadowym spektaklu *Proszę Państwa, Wypiański umiera*, następnie dołącza do obsady *Wesela* w reżyserii Mai Kleczewskiej, a zapewne to spotkanie determinuje pracę z tą reżyserką nad monodramem *Ocalone*. Odnoszę wrażenie, że to ogromnie inspirujący okres twórczy Habilitantki, gdzie jedna rola generuje następną a spotkania twórcze są świadomie poszerzane i eksplorowane. Praca nad postaciami Barbary Sadowskiej, Teodory Pytko, Racheli i Irenki K., którą opisuje w autoreferacie z pewnością musiała być intensywnym okresem twórczym. Kreacja czterech tak zróżnicowanych i wymagających indywidualnego podejścia ról miała miejsce podczas zaledwie dwóch sezonów teatralnych, a to nie jedyne przecież stworzone w tym czasie role.

W taki oto sposób, z autoreferatu wyłania się podwójny obraz Habilitantki. Z jednej strony Agnieszka Przepiórska-Frankiewicz to monodramistka, która tworzy własny bioteatr. Swoje monodramy opiera na historiach autentycznych kobiet, w których szuka odpowiedzi na nurtujące ją pytania. Dzięki analizie wyborów granych kobiet, porządkuje własny kodeks wartości i idei i dzieli się z nim z widzami. Z drugiej strony to etatowa aktorka Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, a tam najczęściej staje się częścią pracy zespołowej w wieloobsadowych spektaklach. Punktem wspólnym zdaje się podejście do pracy Habilitantki. Artystka nie chce pozostać jedynie elementem większej układanki, ale za wszelką cenę chce poszerzyć zakres pracy i wpływu i stać się aktywną współtwórczynią spektakli, w których gra. Recenzje wszystkich czterech ról Habilitantki są entuzjastyczne. Krytycy podkreślają ogromną charyzmę, jak i nieskazitelną warsztat pani Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz. Przychylam się do wszystkich pozytywnych opinii krytyków. Jej wnikliwa praca analityczna, poszukiwania emocjonalne, psychiczne i fizyczne postaci, z którymi mierzy się odrzucając w dużej mierze pomoc charakteryzacji daje spektakularne efekty. Nie boję się użyć tak „dużego” słowa, po tym jak obejrzałam monodram *Ocalone* na żywo podczas Dni Sztuki Współczesnej w Białymstoku. Aktorka oddaje się roli

całkowicie. Jest rzemieślniczo przygotowana w każdym calu. Świetnie rozkłada siły, panuje nad sceną, nad widzami, nad kreowaną postacią, nad tematem.

Sama Habilitantka opisuje pracę nad poszczególnymi rolami jako wyzwania czy zmagania, w których nie zawsze wszystko szło gładko. Jednak z każdej z tych prób wychodzi zwycięsko, bogatsza o kolejne doświadczenia. To ogromna przyjemność poddać analizie pracę aktorki o takim etosie pracy, o takim warsztacie i rzemiośle, która nadal szuka nowych rozwiązań, która nie boi się pytać i mierzyć z nieznanym. Zacytuję tylko jeden fragment z wielu pozytywnych recenzji monodramu *Ocalone* autorstwa Tomasza Domagały (Agnieszka Przepiórska w *raju utraconym prawdopodobieństwa* Tomasz Domagała, blog DOMAGAŁA się KULTURY, 12.10.2024) :

„Przepiórska jest znakomitą aktorką, bo potrafi zagrać zarówno kamień, jak i serce. I tak też się dzieje w spektaklu „Ocalone”, nie mam co do tego wątpliwości! Aczkolwiek osobiście – jak zawsze – czekam na moment, gdy całkowicie usunie się z pola swojej bohaterki, a to zabiera jej trochę czasu. Premiera bowiem jest dla niej czymś na kształt całościowego rzutu na ostateczny kształt opowieści (tekstowy, przestrzenny, duchowy), jakby jej aktorski instynkt dokonywał inwentaryzacji całości narzędzi, którymi dysponuje. To z kolei daje jej niezwykle ważne poczucie bezpieczeństwa, które jest warunkiem koniecznym decyzji, że można już powoli wpuszczać do wnętrza swojego serca prawdziwą bohaterkę, dla materii której medium Agnieszka Przepiórska staje się naczyniem”.

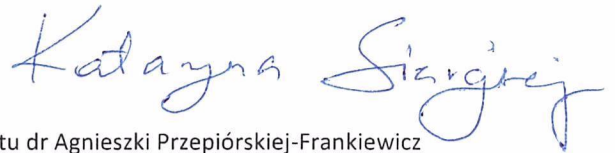
Fragment tej recenzji porusza jeszcze jeden ważny aspekt pracy pani Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz. Czas. Habilitantka daje sobie czas podczas pracy nad kolejnymi rolami. Ale zdaje się również dawać czas widzowi. Opis wchodzenia w rolę, poszukiwania fizyczności bohaterek we własnej fizyczności, metaforyczne zespolenie się z postacią jest nieśpieszne, czasem trudne, ale finalnie przyjemne. Ten okres pracy generuje własny rytm. A podczas spektaklu artystka daje widzom czas, by dołączyć do jej świata. W podobny sposób Habilitantka zdaje się traktować samo zjawisko teatru, który traktuje jako *przestrzeń skupienia i doświadczania, woln[ą] od technologicznych zakłóceń – jedno z ostatnich miejsc, gdzie czas ma swój unikalny rytm.*

KONKLUZJA

Po zapoznaniu się z dokumentacją: dziełami przedstawionymi w postępowaniu habilitacyjnym, dorobkiem artystycznym i dydaktycznym, stwierdzam, że dokonania artystyczne dr Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz spełniają wymagania określone w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku, Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce. Z pełnym przekonaniem popieram starania dr

Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz o nadanie Jej stopnia doktora
habilitowanego w dziedzinie sztuki dyscyplinie sztuki filmowe i teatralne.

Dr hab. Katarzyna Siergiej



Fragmenty recenzji pisane kursywą stanowią cytaty autoreferatu dr Agnieszki Przepiórskiej-Frankiewicz